

BIULETYN INFORMACYJNY PTMTS

Z życia Towarzystwa

Pragniemy poinformować Czytelników, że kolejni członkowie naszego Towarzystwa otrzymali z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej **nominację profesorską**:

7 lipca 2009 roku

- **Paweł Jerzy Kłosowski** z Oddziału Gdańskiego
- **Bogdan Władysław Posiadała** z Oddziału Częstochowskiego

* * * * *

Informujemy również, że poszerzyło się grono **członków wspierających PTMTS**. Chęć przystąpienia do Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej zadeklarował **Wydział Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej**.

Wydział Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej jest wydziałem z ponad 60-letnim doświadczeniem w kształceniu technicznym na poziomie wyższym. Oferuje studia na dwóch kierunkach: budownictwo i transport. WIL PK jest jednym z trzech największych i najwyżej cenionych wydziałów budownictwa w Polsce. Posiada pierwszą kategorię naukową według kryteriów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Oba wymienione wyżej kierunki mają akredytację Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

* * * * *

Profesor Marek Dietrich – wspomnienie

(1934-2009)

Profesor Marek Dietrich był wybitnym uczonym o uznanym autorytecie, nauczycielem akademickim wielce zasłużonym dla społeczności akademickiej Politechniki Warszawskiej i całego środowiska akademickiego, wykazującym niezwykle intensywną aktywność w wielu obszarach nauki i edukacji, a zwłaszcza w działaniach organizacyjnych dla Politechniki Warszawskiej i całego szkolnictwa wyższego.

Profesor Marek Dietrich swoją karierę naukową rozpoczął na Politechnice Warszawskiej, uzyskując następujące stopnie naukowe i tytuły:

- stopień magistra inżyniera w roku 1956, na Wydziale Mechanicznym Konstrukcyjnym Politechniki Warszawskiej,
- stopień doktora nauk technicznych w roku 1961, na Wydziale Maszyn Roboczych i Pojazdów Politechniki Warszawskiej,
- stopień doktora habilitowanego w roku 1966, na Wydziale Mechanicznym Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej,
- tytuł profesora nadzwyczajnego w roku 1972,
- tytuł profesora zwyczajnego w roku 1976.

Profesor Marek Dietrich był jednym z najmłodszych doktorów habilitowanych na Politechnice Warszawskiej – w chwili uzyskania stopnia miał 32 lata.

Obszary działalności naukowej Profesora to:

- dynamika maszyn, niezawodność i bezpieczeństwo złożonych systemów;
- modelowanie matematyczne, w tym – stochastyczne, urządzeń mechanicznych, a w okresie późniejszym także obiektów biologicznych,
- komputerowo wspomagane metody projektowania i wytwarzania implantów stawów, w szczególności stawów biodrowych i łokciowych.

Pracę naukową w zakresie dynamiki, niezawodności i bezpieczeństwa rozpoczął jako asystent w Katedrze Dźwignic i kontynuował ją w Katedrze Teorii Maszyn i Mechanizmów, a następnie w Zakładzie Podstaw Konstrukcji. Jego badania dotyczące stochastycznego modelowania procesów dynamicznych stały się podstawą opublikowanej 1972 roku w PWN monografii *Wstęp do stochastycznej teorii maszyn*, która była wówczas pierwszą w kraju, a również jedną z pierwszych w skali światowej pracą poświęconą modelowaniu stochastycznemu procesów dynamicznych w aspekcie bezpieczeństwa i niezawodności.

Prace w zakresie modelowania obiektów biologicznych dotyczyły modelowania układu ruchu człowieka. Koncentrował się na najtrudniejszym zespole kostno-mięśniowym, jakim jest kręgosłup. Metody komputerowego modelowania kręgosłupa umożliwiły uwzględnienie wielu dotychczas pomijanych zagadnień, takich jak wzajemne oddziaływania pomiędzy elementami odkształcalnymi (układem kostnym, mięśniami, więzadłami) a płynami (jądrami miazdżystymi oraz narządami jamy brzusznej). Analiza ta obejmowała również system sterowania symulujący działanie układu nerwowego. Prace kierowanego przez Profesora zespołu składającego się z mechaników, informatyków, a również lekarzy ortopedów przyczyniły się do zbudowania najbardziej rozwiniętego i bliskiego rzeczywistości matematycznego modelu kręgosłupa, który pozwalał na wyjaśnienie wpływu różnych czynników mechanicznych na niektóre powszechnie spotykane schorzenia. Inne prace Profesora Marka Dietricha w zakresie biomechaniki dotyczyły komputerowej analizy obciążeń implantów stawów biodrowych i łokciowych oraz projektowania ich właściwości, dopasowanych do indywidualnych cech i oczekiwań pacjenta.

Wyniki badań i analiz opublikował w przeszło 210 publikacjach (w tym 190 artykułów, 8 monografii, 2 podręczniki i 7 skryptów). Prace publikował w takich wydawnictwach jak Springer Verlag, Meritns Nijhoff, PWN, WNT, Ossolineum oraz czasopismach o międzynarodowym zasięgu jak: *Journal of Mechanisms*, *Spine*, *Rachis*, *Journal of Engineering in Medicine* i inne.

Prócz działalności naukowej Profesor Marek Dietrich ma swój udział w unowocześnieniu i dostosowaniu do nowych potrzeb procesu dydaktycznego. Był jednym z głównych inicjatorów i autorów zmiany programu przedmiotu Podstawy Konstrukcji Maszyn, nadającej mu nowoczesną treść i formę. Zgodnie z tym programem przedmiot PKM, podstawowy dla studentów wydziałów mechanicznych, wyjaśnia studentom procesy i etapy powstawania konstrukcji, prawne i fizyczne ograniczenia decyzji podejmowanych przez konstruktora, zasady modelowania i algorytmy modeli matematycznych, metody optymalizacyjne, analizę trwałości, niezawodności i bezpieczeństwa. Pod redakcją Profesora Marka Dietricha powstał trzytomowy podręcznik *Podstawy Konstrukcji Maszyn* (mający trzy wydania), w przygotowaniu którego udział wzięło kilku profesorów wykładających ten przedmiot na Politechnice Warszawskiej i w innych uczelniach.

Profesor Marek Dietrich prowadził wykłady w wielu zagranicznych uniwersytetach, między innymi we Włoszech, Indiach, Japonii, Szwecji, USA, Związku Radzieckim. Szerokie zainteresowania Profesora znalazły uznanie również w innych środowiskach polskich, czego wyrazem było zaproszenie Go do wygłoszenia wykładu

inauguracyjnego pt. „Razem czy osobno” w Akademii Muzycznej oraz wykładu inauguracyjnego pt. „Technika i piękno” w Akademii Sztuk Pięknych.

Dziedziną działalności Profesora Marka Dietricha, która przyniosła Mu szczególne uznanie, jest działalność organizacyjna początkowo dla Politechniki Warszawskiej, a potem rozszerzona na obszar całego szkolnictwa wyższego i nauki.

Pierwsze pełnione funkcje – kierownika Zakładu Podstaw Konstrukcji, prodziekana Wydziału MEiL, dyrektora Instytutu, ujawniły Jego zdolności organizacyjne i umiejętności kierowania dużymi zespołami pracowników. Nie mając ukończonych czterdziestu lat, w roku 1973 został dziekanem Wydziału MEiL, a w wyniku pierwszych wyborów władz Uczelni w roku 1981, został prorektorem Politechniki Warszawskiej. Funkcję tę pełnił przez dwie kadencje.

Postawa prorektora Marka Dietricha w trudnym okresie lat osiemdziesiątych, Jego odwaga i bezkompromisowość w obronie studentów i pracowników, przeciwdziałanie postawom apatii spowodowały, że w roku 1990 został wybrany, ogromną większością głosów, rektorem Politechniki Warszawskiej.

Pełniąc funkcję Rektora PW przez dwie kadencje w okresie transformacji uczelni, Profesor wywarł ogromny wpływ na Politechnikę Warszawską. Kształtowanie się III Rzeczypospolitej jako państwa prawa – w warunkach autonomii uczelni – powodowało konieczność przystosowania uczelni do nowych okoliczności, również do gospodarki rynkowej. Osobisty udział Rektora Marka Dietricha w tej transformacji był ogromny. W tym okresie został opracowany nowy Statut Politechniki Warszawskiej, nowy system zarządzania, nowy system rozliczania kosztów, który dał samodzielność finansową wydziałom, wzmocnił pozycję i odpowiedzialność dziekanów. Inicjatywy Rektora Marka Dietricha doprowadziły do wzrostu liczby studentów, unowocześnienia kształcenia, rozszerzenia tradycyjnego technicznego profilu o kierunki ekonomiczno-społeczne. Powstała Szkoła Biznesu, prowadzona wspólnie z HEC-School of Management w Paryżu, London Business School i Norwegian School of Economics and Business Administration. Nastąpiło unowocześnienie kilku wydziałów, między innymi Elektroniki, Mechaniki Precyzyjnej, Mechanicznego Technologicznego. Rektor sprzyjał rozwojowi samorządności studenckiej oraz tworzeniu organizacji studenckich odpowiadających nowej rzeczywistości.

Procesy transformacji PW były wzorem dla innych szkół wyższych, przyczyniły się do kreowania silnej pozycji Politechniki Warszawskiej w polskim środowisku akademickim.

W trakcie trwania obydwu kadencji Rektor Marek Dietrich wygłosił wiele wykładów i przemówień z okazji różnych uroczystości, ważnych wydarzeń lub inauguracyjnych lat studiów. Wypowiedzi te prezentowały Jego poglądy i przemyślenia, nawiązywały do aktualnej sytuacji politycznej w kraju i na świecie, do wydarzeń historycznych, wytyczały kierunki działania władz Uczelni. Wypowiedzi te były wysłuchiwane z uwagą i zainteresowaniem, często stawały się tematami dyskusji. Decyzją Senatu PW, po zakończeniu drugiej kadencji Rektora, wypowiedzi te zostały zebrane i opublikowane przez Oficynę Wydawniczą PW i stanowią trwałą dokumentację tamtego okresu.

Po ukończeniu drugiej kadencji, co wykluczało dalsze pełnienie funkcji rektora, Profesor Marek Dietrich był członkiem Komisji Etyki i Kapituły Medalu Politechniki Warszawskiej. Jego uwaga skupiała się w tym czasie na działalności dla całego środowiska akademickiego Warszawy. Powołanie Profesora Marka Dietricha na stanowisko dyrektora Instytutu Problemów Współczesnej Cywilizacji, utworzonego wspólnie przez Politechnikę Warszawską, Uniwersytet Warszawski, Szkołę Główną Handlową, Akademię Medyczną (obecnie – Warszawski Uniwersytet Medyczny) i Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego świadczy o Jego pozycji w całym środowisku uczelni Warszawy.

Interdyscyplinarna działalność Instytutu świetnie wpisuje się w zapotrzebowanie, jakim jest kwestia zagrożeń niesionych przez współczesną cywilizację, a szczególnie technikę. Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji prowadzi projekty badawcze i organizuje cykle seminariów o tematyce bardzo ważnej i aktualnej, w których uczestniczą pracownicy uczelni i placówek naukowych warszawskich oraz spoza Warszawy. Przedmiotem rozważań było bezpieczeństwo systemów człowiek-technika-środowisko, zagrożeń związanych z relatywizmem w życiu społecznym i politycznym, erozją autorytetów, zanikiem zasad etycznych w życiu społecznym i w działalności inżynierskiej, etyką nauczycieli akademickich, problemami kosztów i efektywności kształcenia, koniecznością modernizacji programów kształcenia.

Kierowanie Instytutem Problemów Współczesnej Cywilizacji było kolejnym etapem drogi rozwoju Profesora Marka Dietricha od nauk podstawowych: mechaniki, zasad budowy maszyn, do szeroko rozumianych problemów techniki z uwzględnieniem kosztów społecznych. W tej działalności ujawniały się szerokie horyzonty Profesora, Jego humanizm, wrażliwość i zrozumienie skomplikowanych procesów społecznych.

W roku 1989 został wybrany członkiem korespondentem, a w roku 2004 członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk. Był też członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Tytuł Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej został nadany Profesorowi w 1996 roku w dowód uznania Jego zasług dla PTMTS, w którym pełnił funkcje przewodniczącego Oddziału Warszawskiego (1973-1976), sekretarza generalnego Zarządu Głównego (1976-1978) i przewodniczącego Zarządu Głównego (1978-1982). Od zeszytu 4/1978 pełnił funkcję przewodniczącego Rady Redakcyjnej wydawanego przez PTMTS kwartalnika *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*. Był też członkiem kapituły Złotej i Srebrnej Odznaki „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej”.

Dbał o wysoki poziom merytoryczny najbardziej znaczących czasopism naukowych dla środowiska związanego z dyscyplinami budowa i eksploatacja maszyn oraz mechanika, kierując przez wiele lat pracami rad redakcyjnych czasopism *Journal of Theoretical and Applied Mechanics* i *Archiwum Budowy Maszyn*, a później *The Archive of Mechanical Engineering*. Był także członkiem międzynarodowego komitetu doradczego czasopisma *Industry and Higher Education* (Wielka Brytania).

Uczestniczył w pracach komisji powoływanych przez Prezydium i Wydział IV Nauk Technicznych Akademii Nauk. W latach 1993-1996 był przewodniczącym

Konferencji Rektorów Uczelni Warszawskich, był wiceprzewodniczącym Rady ds. Nauki przy Prezydencie RP (1992-1995), członkiem Zespołu do Spraw Nagród Premiera RP (od 1998), członkiem jednego z komitetów w ramach V Programu Ramowego Unii Europejskiej, członkiem Rady Fundacji im. L. Kronenberga, w latach 1996-2001 był członkiem Rady Powierniczej Fundacji Kościuszkowskiej. Będąc Rektorem Politechniki Warszawskiej, podejmował działania inicjujące współpracę kierowanej przez siebie Uczelni ze światem gospodarki. Jest założycielem i pierwszym prezesem (1992-1998), a później Honorowym Przewodniczącym Polskiego Forum Akademicko-Gospodarczego, skupiającego wybitnych liderów środowisk gospodarczych i rektorów różnych uczelni.

W okresie od 2001 r. do 2007 r. Profesor Marek Dietrich pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Należy podkreślić bardzo duże zaangażowanie Profesora w prace Komisji i wynikające z tego duże zasługi dla poziomu kształcenia w polskich szkołach wyższych.

W dowód uznania dla Jego zasług dla środowiska naukowego Płocka nadano Mu godność Członka Honorowego Towarzystwa Naukowego Płockiego. W trakcie swojej działalności otrzymał wiele dyplomów, medali, nagród i odznaczeń, w tym najbardziej prestiżowe – krzyże: Kawalerski, Oficerski i Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Edukacji Narodowej oraz medale za zasługi dla Warszawy i dla Płocka.

W roku 1996 Profesorowi został nadany tytuł doktora honoris causa Wojskowej Akademii Technicznej.

W roku 2001 tytuł doktora honoris causa nadał Profesorowi Markowi Dietrichowi Senat Politechniki Warszawskiej.

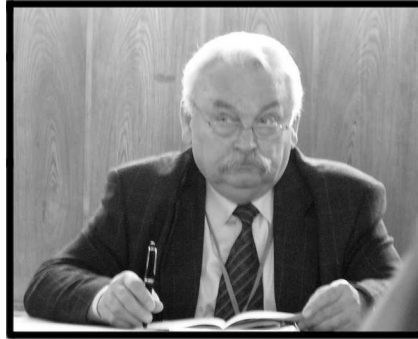
Przez studentów został wyróżniony członkostwem honorowym Zespołu Pieśni i Tańca Politechniki Warszawskiej (1996 r.) i Board of European Student of Technology (1999 r.).

Śmierć Profesora Marka Dietricha to wielka strata dla środowiska akademickiego Wydziału Mechanicznego Energetyki i Lotnictwa PW, Politechniki Warszawskiej i dla całego szkolnictwa wyższego.

Pracownicy Zakładu Podstaw Konstrukcji
Wydziału Mechanicznego Energetyki i Lotnictwa PW

* * * * *

Profesor Wojciech Krzysztof Nowacki – wspomnienie

(1938-2009)

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość, że 14 sierpnia 2009 r. nagle zmarł Profesor Wojciech Krzysztof Nowacki, znakomity uczony, ekspert w dziedzinie propagacji fal naprężenia w niesprężystych ośrodkach, termomechanicznych sprzężeń w dynamicznej plastyczności, jak również metod doświadczalnych dynamiki materiałów oraz problemów obciążeń uderzeniowych w ciałach stałych.

Wojciech Krzysztof Nowacki urodził się 22 lutego 1938 roku w Mielcu. W latach 1945-1952 mieszkał w Gdańsku, gdzie Jego Ojciec prof. Witold Nowacki został Kierownikiem Katedry Mechaniki Konstrukcji w Politechnice Gdańskiej. Gdy Jego Rodzina przeniosła się do Warszawy, Wojciech K. Nowacki zaczął uczęszczać do Liceum im. Tadeusza Reytana, które zakończył egzaminem maturalnym w 1956 r. Następnie podjął studia na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej, otrzymując tytuł magistra inżyniera w 1961 r. W latach 1961-1965 pracował jako asystent w Katedrze Fizyki Stosowanej Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. W roku 1965 podjął pracę w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk, gdzie obronił rozprawę doktorską w dyscyplinie mechaniki ciała stałego. W roku 1975 uzyskał stopień doktora habilitowanego; w 1982 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1988 r. został profesorem zwyczajnym.

Profesor Wojciech K. Nowacki był otwartym człowiekiem, ciepłym i życzliwym kolegą, a przy tym utalentowanym naukowym liderem grupy badawczej w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN, w którym przez długie lata pełnił funkcję kierownika Pracowni Plastyczności Stosowanej (1984-2008). Wypromowani przez Niego polscy i zagraniczni doktorzy, jak i współpracownicy, w tym pracownicy techniczni i administracyjni do dziś pozostają pod wrażeniem Jego osobowości, poczucia humoru, szczerości, a także Jego koleżeńskiej postawy i odpowiedzialności.

Profesor Wojciech K. Nowacki w swojej pracy naukowej koncentrował się na zagadnieniach propagacji fal naprężenia w ośrodkach niesprężystych w warunkach skończonych odkształceń i podwyższonej temperatury. Wniósł znaczny wkład do dziedziny mechaniki ciała stałego. Opublikował wiele ważnych artykułów nt. propagacji fal.

Swoje rozważania podsumował w zeszytach Politechniki Poznańskiej *Fale naprężenia w ośrodkach plastycznych* wydanych w 1974 r., które stały się podstawą do poszerzonego znacznie opracowania ujętego w formie monografii *Zagadnienia falowe w teorii plastyczności* wydanej w tym samym roku przez PWN, a następnie przetłumaczonej na język rosyjski i wydanej w Moskwie (1977) oraz w wersji anglojęzycznej opublikowanej przez Oxford Pergamon Press w 1978 r. W tej fundamentalnej pracy Profesor Wojciech K. Nowacki udowodnił swoje niezwykle zdolności w przekazywaniu trudnej wiedzy z dziedziny rozchodzenia się fal w ciałach o właściwościach niesprężystych przez szczegółową dyskusję nad zrecznie dobranymi przypadkami, używając do tego prostych, intuicyjnych modeli. Monografia ta jest przykładem jasno wyłożonego naukowego problemu, a jej lektura jest czystą przyjemnością dla naukowca. Z tych właśnie powodów doczekała się tłumaczeń na język rosyjski i angielski. Z łatwością można ją znaleźć w bibliotekach wielu ośrodków naukowych i uniwersytetów na całym świecie.

Dwa kolejne obszary zainteresowań Profesora Wojciecha K. Nowackiego, którym poświęcił wiele lat pracy, to termomechaniczne sprzężenia w dynamicznej plastyczności, jak również metody doświadczalne w dynamice materiałów dotyczących problemu obciążeń uderzeniowych w ciałach stałych. By skutecznie rozwijać badania na tym polu, Profesor utworzył laboratorium w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki do przeprowadzania eksperymentów nad zachowaniem się materiałów poddanych dynamicznym obciążeniom. Zaprojektował i skonstruował m.in. pręt Hopkinsona oraz osprzęt do badań właściwości mechanicznych materiałów w szerokim zakresie zmian prędkości odkształcenia podczas prób ściskania, rozciągania i ścinania. We współpracy z badaczami z Francji opracował specjalne urządzenie do prób prostego ścinania przy znacznych deformacjach próbek w warunkach quasi-statycznego i dynamicznego obciążania.

Co istotne, Profesor Wojciech K. Nowacki nie tylko był autorem licznych innowacyjnych technik eksperymentalnych, ale zawsze pozostawał dociekliwym naukowcem wnikliwie studiującym termomechaniczne aspekty zachowania się nowych materiałów. W szczególności, Profesor zajmował się badaniami stali nierdzewnych, stali o zwiększonej wytrzymałości, stali dwufazowych, stali wykazujących efekt TRIP, którą stosuje się w przemyśle motoryzacyjnym, a także polimerów, kompozytów i materiałów wielofunkcyjnych, w tym stopów z pamięcią kształtu, polimerów biodegradowalnych i materiałów międzymetalicznych.

Profesor Wojciech K. Nowacki jest autorem ponad 170 publikacji w czasopiśmie krajowych i międzynarodowych. Za swoje zasługi w dziedzinie dynamiki ciała stałego otrzymał w 1986 r. nagrodę Polskiej Akademii Nauk. Został także odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1984) oraz Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2002). Był aktywnym uczestnikiem wielu kongresów i sympozjów IUTAM, Euromech Colloquia i konferencji międzynarodowych. Włożył ogromną pracę w organizację XXX Konferencji *Solid Mechanics* w Zakopanem (1996), *Modelling of Damage and Fracture Processes in Engineering Materials* w Kazimierzu Dolnym (1999), VI Międzynarodowej Konferencji *Mechanical and Physical Behavior of Materials under Dynamic Loading DYMAT* w Krakowie (2000),

konferencji *New Experimental Methods in Material Dynamics and Impact* w Radziejowicach (2001), *10th European Mechanics of Materials Conference on Multi-Phase and Multi-Component Materials under Dynamic Loading* w Kazimierzu Dolnym (2007) współorganizowanej z prof. Han Zhao z Laboratorium Mechaniki i Technologii w Cachan, współorganizatorem i współprzewodniczącym *I Kongresu Mechaniki Polskiej* (2007).

Profesor Wojciech K. Nowacki przebywał za granicą na 16-miesięcznym stypendium po uzyskaniu stopnia doktora w Ecole Polytechnique w latach 1966 i 1969. W uznaniu Jego dokonań został zaproszony jako profesor wizytujący do kilku znakomitych uczelni zagranicznych, włączając w to Université de Grenoble (1987), Université de Poitiers (1978, 1983), Università di Pisa (1981, 1984), Institut Nationale Polytechnique de Grenoble (1982, 1983), Universidad Politecnica de Madrid (1986), Ecole Polytechnique (1993), Université de Metz (2001, 2002), Ecole Normale Supérieure de Cachan (2003).

Nie może ująć uwadze ciągła i ścisła współpraca Profesora Wojciecha K. Nowackiego z wieloma centrami naukowymi, m.in. we Francji, Niemczech, Włoszech, Rosji i Stanach Zjednoczonych. Profesor był zaangażowany w organizację polsko-francuskich sympozjów i koordynował wiele projektów badawczych, m.in. w ramach programu *Polonium*. Nawiązał i rozwinął owocną współpracę naukową z Aichi Institute of Technology wspieraną przez Japońskie Towarzystwo Promocji Nauki (JSPS). Jego starania umożliwiły realizację dwóch projektów badawczych dotyczących stopów z pamięcią kształtu w latach 2004-2006 i przyczyniły się do podpisania porozumienia w sprawie wymiany akademickiej pomiędzy Instytutem Podstawowych Problemów Techniki a Aichi Institute of Technology. Rezultatem naukowej współpracy były wspólne prace opublikowane w renomowanych czasopismach i materiałach konferencji międzynarodowych.

Profesor Wojciech K. Nowacki piastował ważne stanowiska administracyjne. W okresie 1972-1976 był pracownikiem Stacji Naukowej PAN w Paryżu odpowiedzialnym za kontakty naukowe, a w latach 1987-1989 był zastępcą Sekretarza Wydziału IV PAN. W okresie 1996-2002 był kierownikiem Centrum Mechaniki i Informatyki Stosowanej w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki. W 2002 r. został dyrektorem IPPT PAN. Od tego momentu kierował dużym ośrodkiem naukowym i jednocześnie Pracownią Plastyczności Stosowanej, nadal znajdując czas na pracę w laboratorium, w którym prowadził zaawansowane badania eksperymentalne nad zachowaniem się materiałów pod obciążeniem dynamicznym. Mimo tak ogromnego zaangażowania, cały czas uważnie sprawował dyrektorską funkcję, z troską dbając o każdy szczegół w swojej pracy. Inspirował, administrował i przewodził, pozwalając młodym naukowcom na własną inicjatywę i swobodny wybór własnej drogi naukowej, zainteresowań i metody badań. Wszyscy pamiętamy, że zawsze znajdował czas dla swoich współpracowników, jeśli tylko zwracali się do Niego z prośbą o pomoc. W ostatnich latach Profesor podjął się ogromnie skomplikowanego zadania związanego z budową i przeprowadzką Instytutu Podstawowych Problemów Techniki do nowego budynku przy ul. Pawińskiego w Warszawie.

Profesor Wojciech K. Nowacki aktywnie uczestniczył w wielu przedsięwzięciach mających na celu organizację badań naukowych oraz popularyzację nauki w Polsce i na szczeblu międzynarodowym. Sprawował mnóstwo funkcji. Był:

- członkiem i zastępcą przewodniczącego Komitetu Mechaniki PAN,
- członkiem i wiceprzewodniczącym Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej,
- członkiem *European Association for the Promotion of Research into the Dynamic Behavior of Materials and its Applications – DYMAT*,
- członkiem zarządu *European Virtual Institute „Knowledge-Based Multicomponent Materials AISBL” (KMM-ViN)*,
- członkiem komitetu konferencji *Mechanics of Materials EUROMECH*,
- członkiem Komitetu Centrum Zaawansowanych Materiałów i Technologii (CAMAT),
- Redaktorem Naczelnym *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*,
- członkiem Rady Redakcyjnej *Archives of Mechanics*,
- członkiem Rady Redakcyjnej czasopisma naukowo-technicznego *Strength of Materials*,
- członkiem Rady Redakcyjnej *Biblioteki Mechaniki Stosowanej*,
- członkiem Rady Redakcyjnej *Trends in Mechanics of Materials*,
- profesorem Polsko-Japońskiej Wyższej Szkoły Technik Komputerowych,
- członkiem Senatu tej Szkoły.

Naukowa społeczność Polski i świata boleśnie odczuła stratę tak znakomitego Uczonego. Każdy, kto poznał Profesora, czuje pustkę po Wielkim Człowieku o szczerym sercu, nadzwyczajnym umyśle i osobowości. Straciliśmy prawdziwego Przyjaciela, mądrego Nauczyciela i pogodnego Doradcę. Wszystko, czego dokonał Profesor dla rozwoju mechaniki, w szczególności dynamiki materiałów, dla Instytutu Podstawowych Problemów Techniki, dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej i całego środowiska mechaników na zawsze zostanie w pamięci naszej i przyszłych pokoleń.

*Piotr Perzyna
Ryszard B. Pęcherski
Elżbieta A. Pieczyńska*

* * * * *

**Sprawozdanie z konferencji ECCOMAS Thematic Conference on
Multibody Dynamics 2009
Politechnika Warszawska, 29 VI – 2 VII 2009 r.**

1. Organizacja

- **Komitet Organizacyjny** – prof. Krzysztof Arczewski (przewodniczący), prof. nzw. Janusz Frączek (przewodniczący), prof. Wojciech Blajer, dr Marek Wojtyra (sekretarz naukowy).
- **Organizatorami** konferencji był Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej oraz Polskie Towarzystwo Mechaniki Teretycznej i Stosowanej (PTMTS).
- W skład **Komiteu Naukowego** konferencji weszli przedstawiciele wszystkich liczących się ośrodków naukowych w świecie w dyscyplinie konferencji: J. Ambrósio (Portugalia) – przewodniczący, K. Anderson (USA), M. Arnold (Niemcy), O.A. Bauchau (USA), C.L. Bottasso (Włochy), J. Cuadrado (Hiszpania), P. Eberhard (Niemcy), P. Fisetto (Belgia), P. Flores (Portugalia), J.C. García Orden (Hiszpania), A. Kecskemethy (Austria), D. Negrut (USA), E. Papadopoulos (Grecja), V. Parenti Castelli (Włochy), E. Pennestri (Włochy), W. Schiehlen (Niemcy), A.A. Shabana (USA), M. Silva (Portugalia), B. Simeon (Niemcy), W.-S. Yoo (Korea)
- Na uczestnictwo w **Komitecie Honorowym** konferencji wyrazili zgodę: prof. Michał Kleiber – prezes PAN (przewodniczący Komitetu Honorowego), prof. Edmund Wittbrodt – senator RP, prof. Włodzimierz Kurnik – JM Rektor Politechniki Warszawskiej.

- 2. Uczestnicy** – w konferencji udział wzięło 219 osób z 27 krajów, w tym: Argentyna 3 osoby, Austria 9, Belgia 9, Kanada 5, Chile 1, Chiny 1, Czechy 5, Finlandia 4, Francja 1, Niemcy 43, Indie 2, Irlandia 2, Włochy 20, Japonia 11, Korea 23, Litwa 1, Holandia 8, Polska 24, Portugalia 12, Rumunia 1, Rosja 4, Hiszpania 16, Szwecja 2, Szwajcaria 1, Tajlandia 1, Turcja 2, USA 8.

Dla potrzeb rejestracji uczestników, rezerwacji hoteli, oceny abstraktów etc. oraz praktycznie wszystkich działań organizacyjnych i komunikacyjnych z uczestnikami przygotowano portal internetowy pod adresem <http://www.multibody2009.org> zorganizowany jako system CMS.

- 3. Referaty** zgłaszane na konferencję kwalifikowano do następujących sesji:

Biomechanics	14
Contact dynamics	17
Control, mechatronics, robotics	18
Efficient methods and real-time applications	12
Flexible multibody dynamics	27
Formulations and numerical methods	20
Miscellaneous multibody applications	7

Optimization	12
Software development, validation, education	13
Vehicle systems	25
Poster	27

Ogółem liczba wygłoszonych referatów wyniosła 165 (planowano 172) i liczba posterów 27 (planowano 35).

Obrady odbywały się w maksymalnie 3 lub 4 sesjach równoległych w pomieszczeniach Gmachu Głównego Politechniki Warszawskiej.

Przerwy kawowe oraz obiady serwowane były przez personel stołówki Politechniki Warszawskiej w pomieszczeniach Politechniki.

Referaty zakwalifikowano do wygłoszenia lub odrzucenia na podstawie oceny rozszerzonych abstraktów prac. Recenzentami byli członkowie Komitetu Naukowego i w niektórych przypadkach członkowie Komitetu Organizacyjnego.

Pełne teksty referatów umieszczono na CD, które znalazły się w materiałach konferencyjnych natomiast rozszerzone abstrakty umieszczono w materiałach książkowych rozdanych uczestnikom.

- Wyróżnienia** – Komitet Organizacyjny przyznał wybranym młodym naukowcom, na podstawie rekomendacji Komitetu Naukowego oraz na podstawie oceny dorobku przedstawionego w CV, stypendia na pokrycie części kosztów pobytu oraz opłat konferencyjnych. Stypendia te otrzymali:

Mr. Alejandro Albanesi (Argentyna)

Ms. Marta Carvalho (Portugalia)

Mr. Jrg Fehr (Niemcy)

Mr. Marko Matikainen (Finlandia)

Mr. Antoine Poncelet (Belgia)

Mr. Suril Shah (Indie)

Mr. Raffaele Caminati (Włochy)

- Publikacje** – po zakończeniu konferencji Komitet Naukowy zarekomendował wybrane prace do wydań specjalnych 4 czasopism naukowych, z których 2 to czasopisma z listy filadelfijskiej: *Multibody System Dynamics*, *Acta of Bioengineering and Biomechanics*, *Journal of Theoretical and Applied Mechanics*, *The Archive of Mechanical Engineering*.

Ponadto w osobnym procesie recenzji wybrano 15 prac do publikacji w monografii *Multibody Dynamics: Computational Methods and Applications*, która zostanie wydana przez wydawnictwo Springer. Nadzór w zakresie edycji i oceny merytorycznej nad procesem kwalifikacji sprawuje Komitet Organizacyjny Konferencji.

- Promocja** – zadbano, aby konferencji towarzyszyła promocja miasta Warszawy oraz Politechniki. Dlatego jako imprezy towarzyszące wybrano zwiedzanie Muzeum Powstania Warszawskiego oraz zwiedzanie Warszawy w ramach wycieczki „Warsaw by Night”. Informacje o konferencji zostały zamieszczone na stronach kilkudziesięciu portali internetowych, w czasopismach branżowych (*Mechanik*), popularno-naukowych (*Świat Nauki*) oraz w TVP (Telekspres).

7. **Opinie** – na podstawie opinii zebranych od uczestników w trakcie konferencji oraz listów otrzymanych po konferencji można przypuszczać, że konferencja okazała się sukcesem zarówno od strony organizacyjnej, jak i naukowej.

Jako przykłady można podać opinie prof. A. Shabany z USA wyrażoną w e-mailu:

I would like to thank you very much for your great hospitality and the perfect organization of the 2009 ECCOMAS Conference on Multibody Dynamics. The conference was very successful and included very high quality papers. Your time and efforts in organizing such a successful meeting are very much appreciated by your colleagues in the multibody system community.

albo fragment opinii prof. W. Schiehlana z Niemiec:

*Dear Janusz, dear Jorge,
It was my great pleasure to meet both of you in Warsaw, and to attend the most successful ECCOMAS Multibody Dynamics 2009 Conference.*

Janusz Frączek

* * * * *

Sprawozdanie z XII Sympozjum Stateczności Konstrukcji

XII Sympozjum Stateczności Konstrukcji odbyło się w dniach 7-11 września 2009 roku w Zakopanem w zespole pensjonatów Biały Potok. Patronat honorowy nad Sympozjum objął JM Rektor Politechniki Łódzkiej prof. dr hab. inż. Stanisław Bielecki.

Organizatorami Sympozjów są:

- Katedra Wytrzymałości Materiałów i Konstrukcji Politechniki Łódzkiej,
- Oddział Łódzki Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej,
- Zespół Stateczności Konstrukcji Komitetu Budowy Maszyn PAN.

Prof. Marian Królak przewodniczył międzynarodowemu gronu Komitetu Naukowego Sympozjum, a na czele Komitetu Organizacyjnego po raz kolejny stanął prof. Zbigniew Kołakowski.

Udział w Sympozjum wzięło 67 gości, w tym 5 gości z Wielkiej Brytanii, 4 z Ukrainy, po dwóch z Czech i Słowacji oraz po jednym z Japonii i z Portugalii. Podczas Sympozjum wygłoszono 6 referatów plenarnych i 52 referaty problemowe.

Materiały Sympozjum zawierają sześć referatów plenarnych opracowanych przez zaproszonych przez Komitet Organizacyjny wybitnych naukowców z Wielkiej Brytanii, Portugalii, Japonii i Polski, reprezentujących najnowsze kierunki rozwoju mechaniki. Pozostałe pięćdziesiąt dwa referaty zostały zamieszczone jako referaty problemowe. Obejmują one szeroką tematykę nieliniowej stateczności i dynamiki konstrukcji.

Badano zarówno konstrukcje prętowe, kratowe, płytowe i powłokowe jedno- i wielowarstwowe, sandwichowe oraz periodyczne o konstrukcji ortotropowej. Przedmiotem badań była stateczność, stany zakrytyczne i nośność konstrukcji.

W kilku referatach omówiono także optymalizację i wytrzymałość konstrukcji. Użyty aparat matematyczny w prezentowanych referatach może być w niektórych przypadkach łatwo adoptowany do wykorzystania przez inżynierów, zaś w innych wymaga doskonałej znajomości matematyki i jej zapisu. Obecnie obserwuje się coraz szersze zastosowanie metod czysto numerycznych do analizy stateczności konstrukcji.

Na szczególną uwagę zasługują referaty omawiające badania doświadczalne, które ze względu na koszty, czas ich przygotowania i trwania oraz złożoność są bardzo często zastępowane przez tak zwany eksperyment numeryczny. Symulacja numeryczna może ograniczyć zakres badań doświadczalnych, ale nie może ich wykluczyć.

Sprawna organizacja nie byłaby możliwa, gdyby nie ofiarna praca członków Komitetów Organizacyjnych w okresie przygotowawczym oraz podczas samego sympozjum. Prawie wszyscy są członkami Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej oraz jednocześnie są pracownikami Katedry Wytrzymałości Materiałów i Konstrukcji Politechniki Łódzkiej.

W uznaniu wysokiego poziomu naukowego wygłoszonych referatów, na posiedzeniu Komitetu Naukowego Sympozjum, redaktor naczelny czasopisma *Journal of Thin-Walled Structures* prof. Joseph Loughlan zaproponował wydanie specjalne *JTWS* poświęcone tematyce Sympozjum. Redakcję powierzono prof. Marii Kotelko i prof. Katarzynie Kowal-Michalskiej.

W przeprowadzonej anonimowej ankiecie uczestnicy ocenili bardzo wysoko organizację Sympozjum, opowiedzieli się za publikowaniem referatów w języku angielskim oraz za kontynuowaniem, podobnie jak to jest już w zwyczaju od kilku sympozjów, sesji w języku angielskim bądź w języku polskim.

Kolejne XIII Sympozjum Stateczności odbędzie się we wrześniu 2012 roku.

Katarzyna Kowal-Michalska